

Sisällys

Lukijalle.....	10
Tutkimuksen kuva Suomen kristillistymisen varhaisvaiheista.....	16
Arkeologisten lähteiden näkökulma Suomen kristillistymiseen.....	22
Suomen rautakausi ja antiikin kulttuuri.....	27
Kristillisten kuvien, symbolien ja ornamenttien varhaisvaiheista.....	38
Tutkimuksen käsitteistä, tavoitteista ja lähteistä.....	43
Kristillisistä kuvista, symboleista ja ornamenteista Suomen rautakauden löydöissä.....	44
<i>Jumalan symbolit</i>	44
<i>Jumalan käsi</i>	47
<i>Jumalan kirjaimet</i>	48
<i>Ympyrä Jumalan symbolina</i>	48
<i>Ympyrä ja risti Jumalan symbolina</i>	50
<i>Pitkäsakaraiset rengasristit</i>	60
<i>Kolmio Jumalan symbolina</i>	64
<i>Euran neula</i>	65
<i>Kolmoispalmetit</i>	67
<i>Kolmoisrenkaat</i>	69
<i>Kolmilehdykät ja kolmipyörylät</i>	69
<i>Kolmisilmukat</i>	72
<i>Kolmiot ja kaari tai kasvilehdykkä tai kolmipyörylät</i>	73
<i>Kolme viivaa kolmiyhteyden symbolina</i>	76
<i>Kristuksen kuvat ja symbolit</i>	77
<i>Kristus kuvissa</i>	77
<i>Kristuksen kirjaimet</i>	83
<i>Kristus-viinipuu</i>	89
<i>Kristus-kala</i>	94
<i>Kristus-hirvi</i>	95
<i>Kristus-leijona</i>	99
<i>Kristus-pantteri</i>	100
<i>Neitsyt Maria</i>	101
<i>Johannes</i>	104
<i>Andreas</i>	104
<i>Evankelistat</i>	107
<i>Johannes Kastaja</i>	110
<i>Hannunvaakunoiden symboliikka</i>	110
<i>Risteistä kristinuskon symboleina</i>	122
<i>Ristin yleisestä symboliikasta</i>	122
<i>Tasavartinen risti</i>	122

<i>Sepelristeistä</i>	125
<i>Kerrannaisristit</i>	128
<i>Voluutti- eli ankkuriristit</i>	128
<i>Palmettiristit</i>	132
<i>Kukkivat ristit</i>	135
<i>Ristineulat</i>	137
<i>Ratas vai Jumalan valkeus?</i>	141
<i>Neljän palmetin korut</i>	144
<i>Palmettisoljet ja muut palmettikorut</i>	147
<i>Rautakauden ornamentiikasta</i>	150
<i>Rautakauden geometriset ornamentit</i>	150
<i>Rautakauden germaaninen eläinornamentiikka</i>	151
<i>Kasviaiheiden ilmaantuminen</i>	151
<i>Palmetit</i>	152
<i>Köynnökset</i>	153
<i>Elämänpuu vai Kristus-viinipuu?</i>	156
<i>Eläinsymboleista</i>	166
<i>Leijonan symboliikasta</i>	167
<i>Leijona Skandinaviassa ja Suomessa</i>	167
<i>Daniel ja jalopeurat</i>	170
<i>Käärme</i>	184
<i>Lintusymboleista</i>	184
<i>Yksittäislinnut symboleina</i>	185
<i>Sorsa</i>	185
<i>Kyyhkynen</i>	185
<i>Riikinkukko</i>	185
<i>Lintuneulat</i>	186
<i>Linturiipukset</i>	189
<i>Haukka</i>	194
<i>Kyyhkyspari</i>	197
<i>Riikinkukkopari</i>	200
<i>Tarueläinten symboliikka</i>	205
<i>Ontot sarviriipukset</i>	205
<i>Griipit eli aarnikotkat</i>	212
<i>Vaakalintu</i>	214
<i>Merihirviö</i>	215
<i>Holvien ja kaarien symboliikka</i>	221
<i>Kaarien symboliikka</i>	221
<i>Muita symboleita</i>	228
<i>Suurneulat</i>	228
<i>Ankkuririipukset eli "torinvasarat"</i>	233
<i>Suurneulojen muut riipukset</i>	236
<i>Labarum</i>	237
<i>Temppeliriipukset</i>	241

<i>Halikon krusifiksi</i>	243
Luokittelun ja analyysin tiivistelmä.....	252
<i>Jumalan symbolit</i>	252
<i>Jumalan käsi</i>	252
<i>Rengas tai ympyrä Jumalan täydellisyyden ja ikuisuuden symbolina</i>	252
<i>Ristirenkaat</i>	252
<i>Lehtiristien ympyräkuviot</i>	252
<i>Rengasristit</i>	253
<i>Pitkäsakaraiset rengasristit</i>	253
<i>Omega-kirjainten ympyräkuviot</i>	254
<i>Rengassolkien muodon symboliikka</i>	254
<i>Pyörösolkien ja pyöröriipusten muodon symboliikasta</i>	254
<i>Pyhä kolminaisuus</i>	255
<i>Kristuksen kuvat ja symbolit</i>	256
<i>Kristuksen kuvat</i>	256
<i>Kristuksen kirjaimet</i>	256
<i>Kristus-viinipuu</i>	257
<i>Kristus-kala</i>	258
<i>Kristus-hirvi</i>	258
<i>Kristus-leijona</i>	258
<i>Kristus-pantteri</i>	258
<i>Neitsyt Maria</i>	258
<i>Johannes, opetuslapsi</i>	259
<i>Andreas, opetuslapsi</i>	259
<i>Evankelistat</i>	260
<i>Johannes Kastaja</i>	260
<i>Hannunvaakunat</i>	260
<i>Taivasten valtakunta ja iankaikkinen elämä</i>	262
<i>Kasviornamentiikasta</i>	262
<i>Taivasten valtakunta</i>	263
<i>Kunnian kruunu</i>	264
<i>Elämänpuu vai Kristus-viinipuu?</i>	264
<i>Länsi-Suomen elämänpuut?</i>	264
<i>Karjalaiset elämänpuut</i>	265
<i>Eläinsymboleista</i>	266
<i>Heraldiset leijonat</i>	266
<i>Daniel ja jalopeurat</i>	266
<i>Käärme</i>	267
<i>Lintusymbolit</i>	267
<i>Lintuneulojen linnut</i>	268
<i>Sorsat</i>	268
<i>Kyyhkyset</i>	268
<i>Riikinkukot</i>	269

<i>Linturiipukset, joutsenet</i>	269
<i>Leveäpyrstöiset linturiipukset</i>	270
<i>Haukat</i>	270
<i>Antiteettiset kyyhkys</i>	270
<i>Antiteettiset riikinkukot</i>	271
<i>Tarueläinten symboliikka</i>	272
<i>Unicorniin, yksisarvisen symboliikka</i>	272
<i>Griippien eli aarnikotkien symboliikka</i>	272
<i>Merihirviö, "valaskala"</i>	273
<i>Muita symboleita</i>	274
<i>Kaarien symboliikka</i>	274
<i>Merovinkiajan ja viikinkiajan suurneulojen symboliikka</i>	275
<i>Ankkuririipukset eli "torinvasarat"</i>	276
<i>Suurneulojen muut riipukset</i>	277
<i>Suurneulojen kristillisuus</i>	277
<i>Labarum</i>	277
<i>Mandorlan vaikutus</i>	278
Kronologinen katsaus rautakauden kristillisiin kuviin, symboleihin ja ornamentteihin	278
<i>Roomalaisajan (50-400) ja kansainvaellusajan (400-550/600) kristilliset impulssit</i>	279
<i>Suomen merovinkiaika (550/600-800) kristillisten symbolien näkökulmasta</i>	281
<i>Viikinkiaikaisten (800-1050) löytöjen kristillisuus</i>	285
<i>Ristiretkiajan (1050-1150/1250) löytöjen kristilliset piirteet</i>	290
Rautakauden polttohautaus kristillisten vaikutusten kohdeilmionä	301
Kristillistymisen ruumishautauksen näkökulmasta	305
Kielihistorian todistus	311
<i>Muinaisvenäläiset kristilliset lainasanat</i>	311
<i>Risti</i>	312
<i>Pakana</i>	313
<i>Pappi</i>	313
<i>Raamattu</i>	314
<i>Suntio</i>	314
<i>Karitsa</i>	315
<i>Piru</i>	316
Viitteet	322
Kirjallisuus	351